

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta mezinárodních vztahů

***Nastavení koordinačního mechanismu v rámci
předsednictví v Radě EU: přípravy a průběh
z pohledu vybraných členských států, získané
zkušenosti a doporučení pro CZ PRES 2022***

TAČR Beta2
TIRDUVCR932MT01

15. ledna 2021

Řešitelský tým

doc. Ing. Mgr. Radka Druláková, Ph.D., hlavní řešitel

doc. Ing. Pavel Hnát, Ph.D.

Mgr. Ing. Kateřina Kočí, Ph.D.

Mgr. Jarolím Antal, Ph.D.

doc. JUDr. Nicole Grmelová, Ph.D.

Ing. Zbyněk Dubský, Ph.D.

Ing. Josef Bič, Ph.D.

Ing. Jana Hovorková, Ph.D.

Ing. Eva Grebe

Ing. Jana Stehlíková

**T A
Č R**

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

Úřad vlády České republiky

Cíl výzkumu

- sestavení vhodných scénářů organizační a koordinační stránky českého předsednictví

Metodologie výzkumu

- analýza existujících studií a literatury (vybraná předsednictví)
- sběr dat formou polostrukturovaných rozhovorů
- dílčí studie + SWOT analýzy
- tvorba scénářů zohledňujících best practices

Obsah výzkumné zprávy

VÝCHODISKA, SOUČASNÝ STAV POZNÁNÍ A CÍLE VÝZKUMU

Postup výzkumu
Případové studie
Polostrukturované rozhovory
Výstupy výzkumu

DÍLČÍ ANALÝZY VYBRANÝCH PŘEDSEDNICTVÍ

Slovensko (SK PRES 2016)
Malta (MT PRES 2017)
Rakousko (AT PRES 2018)
Finsko (FI PRES 2019)
Chorvatsko (HR PRES 2020)
Portugalsko (PT PRES 2021)
Česká republika (CZ PRES 2009)

DOPORUČENÍ PRO NASTAVENÍ KOORDINAČNÍHO MECHANISMU A JEHO HOSPODÁRNOST

Cost-benefit analýza
SWOT analýza
Příklady dobré a špatné praxe při přípravě a realizaci předsednictví a volba koordinačního mechanismu

Základní charakteristiky předsednických zemí

	SK PRES	MT PRES	AT PRES	FI PRES	HR PRES	PT PRES	CZ PRES
Počet obyvatel (miliony, 2020)	5,5	0,5	8,9	5,5	4,1	10,3	10,7
Počet obyvatel (% z počtu obyvatel EU)	1,22	0,11	1,98	1,23	0,91	2,30	2,35
Počet členů EP	14	6	19	14	12	21	21
HDP (v tržních cenách v miliardách EUR, 2019)	93,9	13,4	397,6	240,6	54,2	213,3	223,9
HDP (v paritě kupní síly v miliardách EUR, 2019)	127,1	15,9	358,0	194,2	83,8	257,4	316,0
HDP (na obyvatele v tržních cenách v EUR, 2019)	17 210	26 530	44 780	43 570	13 340	20 740	20 990
HDP (na obyvatele v PKS v % průměru EU, 2019)	74	99	127	111	65	79	92

Realizace polostrukturovaných rozhovorů

ZEMĚ RESPONDENTA	POČET RESPONDENTŮ
Česká republika	16
Finsko	3
Chorvatsko	2
Malta	4
Portugalsko	3
Rakousko	4
Slovensko	4
Celkový součet	36

KATEGORIE POZICE RESPONDENTA	POČET RESPONDENTŮ
aktéři předsednictví v rámci ČR	11
aktéři předsednictví v rámci Stálého zastoupení a institucí EU v Bruselu a Stále mise v Ženevě	5
respondenti z vybraných členských států – stálé mise států	11
respondenti z vybraných členských států – vládní instituce	9
Celkový součet	36

SOUHLAS S DODATEČNÝM ROZHOVOREM ZÁSTUPCŮM ÚŘADU VLÁDY ČR	POČET RESPONDENTŮ
ne	6
ano	24
bez vyjádření	6
Celkový součet	36

Modely zohledňující umístění koordinačního prvku

- centralizovaný
- decentralizovaný
- kombinovaný

SCÉNÁŘE

Modely zohledňující umístění hlavní míry zátěže/odpovědnosti

- Brussels-based
- Capital-based
- kombinovaný

solidní předsednictví – kromě standardních úkolů plněných na vysoké úrovni nastoluje vlastní agendu, kterou akcentuje upořádáním schůzek na nejvyšší úrovni na domácí půdě;

ambiciózní předsednictví – prestižní záležitost, výkon solidního předsednictví je doplněno o velká témata s výrazným dopadem na rozvoj EU a mimo EU;

logistické předsednictví – bez výrazných ambicí a zásadnějších domácích témat, zaměřené pouze na zajištění servisních úkolů.

Cost-benefit analýza

	SK PRES	MT PRES	AT PRES	FIN PRES	HR PRES	PT PRES	CZ PRES
Posílení (navýšení) personálních kapacit (FTE)	194	333	388	185	130	235	338
Celkový rozpočet (mil. EUR)	50,7	51,6	93,1	54,6	71,0	67,0	137,2

Uspořádané akce v rámci PRES (počet)	SK PRES	MT PRES	AT PRES	FIN PRES	HR PRES	PT PRES	CZ PRES
Úroveň ministrů	18	44	36	52	58	N/A	97
Expertní úroveň /jednání / workshopy /semináře/konference	180	233	363	N/A	250	N/A	336
Summit v zemi předsednictví	ano	ano	ano	ne	ne	N/A	ano
Formální jednání v Bruselu nebo Lucemburku	49	49	161	52	109	N/A	N/A
Pracovní skupiny v Bruselu nebo Lucemburku	1212	N/A	2722	1164	1400	N/A	3000

Doporučení pro přípravu a realizaci předsednictví formulované na základě zjištěných best practices - fáze přípravy předsednictví

- ✓ definice ambicí a volba scénáře před zahájením příprav
- ✓ flexibilní centrální rozpočet s dostatečnou kontrolou nad finančním řízením
- ✓ koordinační útvary a mechanismy zabudované do stávajících struktur státní správy
- ✓ základ personálních kapacit tvoří úředníci se znalostí agend z rezortů a zkušenostmi s unijními procesy
- ✓ důraz kladen na vytváření neformálních vazeb
- ✓ příprava priorit založená na konsensu mezi klíčovými aktéry
- ✓ vymezit mandát mezi ÚV ČR a SZEU spíše široce s větším manévrovacím prostorem směrem k posílení role SZEU
- ✓ vhodně nastavit komunikaci s dalšími domácími aktéry
- ✓ zajistit podporu předsednictví na domácí politické scéně
- ✓ ke sponzoringu přistupovat obezřetně
- ✓ koordinaci v rámci Tria zaměřit nejenom na přípravu programu, ale také na předání agend

Doporučení pro přípravu a realizaci předsednictví formulované na základě zjištěných best practices - fáze realizace předsednictví

- ✓ včas nastavit postup krizového managementu
- ✓ kombinace Brussels-based a capital-based modelu při realizaci je nejčastější - vymezit kompetence mezi hlavními aktéry
- ✓ intenzivní komunikace s unijními institucemi (GSR, EK, EP), růst komunikace s EP
- ✓ centrální model nyní schůdnější vzhledem k plánované výši rozpočtu
- ✓ finanční řízení a kontrola toku finančních prostředků
- ✓ aktuální trend zapojení on-line nástrojů má omezení

	LOGISTICKÉ PŘESEDNICTVÍ	SOLIDNÍ PŘESEDNICTVÍ	AMBICIÓZNÍ PŘESEDNICTVÍ
Příklady zemí	Malta, Finsko	Chorvatsko, Rakousko, Slovensko	Portugalsko

Koordinační aspekty předsednictví	LOGISTICKÉ PŘEDSEDNICTVÍ	SOLIDNÍ PŘEDSEDNICTVÍ	AMBIČIÓZNÍ PŘEDSEDNICTVÍ
Brussels-based / capital-based model	Brussels-based model s hlavním důrazem na roli SZEU, a to jak z hlediska obsahu, tak i organizace zasedání, nutno SZEU poskytnout široký mandát	kombinace obou modelů s tím, že SZEU je obvykle posíleno kapacitami z rezortů, které umožňující efektivní výkon předsednictví bez nutnosti širokého mandátu SZEU (koordinace probíhá v Bruselu přes rezorty v Praze)	capital-based model s možností omezeného mandátu SZEU zejména pokud se týká prioritních oblastí předsednictví
Centralizovaný/ decentralizovaný model	centralizovaný model postavený zejména na vazbách mezi ÚV a SZEU, zapojení ostatních aktérů velmi omezené na prioritní odborné rezorty (Ministerstvo průmyslu a obchodu)	centralizovaný model, kdy se některá zasedání konají v hlavním městě, ovšem pouze na jednom místě (vybraná zasedání neformálních Rad, omezený počet ostatních jednání)	decentralizovaný model s širším zapojením aktérů z krajů a tomu odpovídajícími náklady a požadavkem efektivní koordinace
Zapojení dalších aktérů (mimo centrální koordinační útvar)	limitováno	zapojení dalších aktérů (ale jen některých, či v omezené míře)	zapojení různých aktérů (krajů, zájmových sdružení, nevládních organizací, občanů atd.)
Priority předsednictví	nejdou ambiciózní, zaměřené na projednávání agendy (tzv. leftovers)	omezení počtu zásadních témat pro předsednickou zemi (např. ekonomická témata, Východní partnerství) s důrazem na efektivitu z hlediska projednávání legislativních návrhů	ambiciózní priority a snaha pokročit v zásadních tématech EU, snaha o efektivitu při projednávání legislativních agend
Role předsednické země	důraz kladen zásadně na roli předsednictví jako tzv. honest broker (důraz je možno klást na některé prioritní agendy, avšak s omezenými nástroji s přihlédnutím k formátu jednání)	důraz na roli tzv. honest broker s cílenou snahou efektivně prosadit jasně specifikované priority země, vycházející z dlouhodobé orientace země	vedle pozice tzv. honest broker rovněž snaha o nastolování agendy (agenda setting), a to s důrazem ovlivnit směřování, nikoliv jen dokončování agend
Personální kapacity	kapacity převážně směřovány na SZEU (využití stážistů, expertů z příslušných ministerstev), navýšení o cca 100-200 osob	zajištění personálních kapacit pokrývá potřeby SZEU, centrálního útvaru a vybraných ministerstev, navýšení o cca 200-300 osob	vysoký nárůst personálních kapacit (na SZEU, v centrálním útvaru i na jednotlivých ministerstvech), navýšení o cca 300+ osob
Rozpočet	nízký (okolo 50 mil. EUR), důraz na hospodárnost	střední (cca 60-80 mil. EUR)	vysoký (cca 100+ mil. EUR)
Postoj k neočekávaným aktivitám	negativní, snaha se neočekávaným akcím (např. konání mimořádného summitu) vyhnout, případně je přesunout na jinou předsednickou zemi	neočekávané agendy předsednictví řeší z pozice jejich nastolení a posouvání v rámci jednání (v případě nutnosti ochota uspořádat jeden summit)	ochota organizačně zaštitit i náročné, případně neočekávané akce
Propagace země	velmi malý důraz, značně omezený počet doprovodných akcí (snižují se možnosti vytvářet neformální vazby, dějí se pouze v rámci SZEU)	omezený počet doprovodných a kulturních akcí, propagace země v omezené míře	důraz na propagaci země i jejích jednotlivých lokalit, pořádání řady doprovodných a kulturních akcí
Využití on-line nástrojů	významné zapojení digitálních nástrojů	využíváno na některé typy zasedání, kde se jedná o nespornou agendu, kterou je třeba posunout rozhodovacím procesem; pro prioritní agendy potenciál omezený	používáno v omezené míře vzhledem k malému potenciálu posunout projednávání agendy a nemožnosti efektivních neformálních jednání